

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 50.

Lysingaprisur fyri petitreglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 16. decembir 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsum, brevasvarnaðum og skriftvønum. Telt. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telt. 114.

Allir føroyskir fiskimenn brúka nú
v. Toor's
hálendsku oljklæðir.

Revolverskud i Rigsdagen.

Kommunistisk Agitator, sigtende
paa Socialminister Steincke,
affyrer et Revolverskud.

(Telegram til „Føroya Social-Demokrat“).

København, 11.—12.—30.

Charles Nielsen, ung kommunistisk Agitator for den saakaldte „Organisation af Arbejdsløse“, afyrede Onsdag Eftermiddag et Skud med skarpladt Revolver fra Folketingets Tilhørløse, mens Socialminister Steincke talte om Socialreformen. Tilsyneladende sigtede Nielsen paa Ministeren, men en Rigsdagsbetjent greb hans Haand, og Projektilet borede sig op i Loftet.

Nielsen og to Kammerater arresteredes. Nielsen forsøger at hævde kun at have villet affyre et Skræmmeskud.

Patursson forhandler med Statsministeren.

Rederforeningens Andragende
om Laan faar en velvillig
Modtagelse.

(Telegram til „Føroya Social-Demokrat“).

København, 11.—12.—30.

For nogle Dage siden rettede Folketingsmand Hans Nielsen en meget alvorlig Hensstilling til Patursson om at søge en Forhandling med Statsministeren, for han gik paa Agitationsrejse i Norge, da de økonomiske Forhold paa Færøerne er saa alvorlige, at det var mere nødvendigt for Landstingsmanden at blive i København, end at rejse til Udlandet. I samme Henvendelse opfordredes Patursson til at fremsætte de Krav, han ønskede gennemført.

Patursson fulgte Opfordringen, forhandlede med Statsministeren, og efter dette Møde udtalte han sin Tilfredshed med Mødets Resultat. Forhandlingerne fortsættes, ligesom Statsministeren ogsaa forhandler med Samuelsen.

Igaar forhandlede Statsministeren med Finansudvalget i Anledning af Andragender fra Færøernes Rederforening om Laan som Følge af, at megen Fisk ligger usolgt paa Færøerne.

Ministeren antydede, at man kunde laane indtil en halv Million Kroner mod Redernes Garanti, og paa den Betingelse, at Fiskerne faar deres Part af Fisken betalt inden 1. Januar.

Der ventes Krav om Udvidelse af Laanet, saa ogsaa Rederne kan faa en Del af Pengene. Sagen overvejes af samtlige Partier. Situationen er noget vanskelig som Følge af den Misstemning, Paturssons med fleres stærke Angreb paa Danmark har fremkaldt.

Færøske Lovforslag i Landstinget.

Ved Landstingets Møde den 3.
December fremsatte

Justitsminister Zahle

følgende Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 55 af 13. April 1894 indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne:

§ 1.

Lov af 13. April 1894 § 3 affattes saaledes:

»Vedtegterne, der udfærdiges af Justitsministeriet, skal indeholde Regler for, hvorledes de Udgifter til Politivæsenet bliver at udrede, som de forskellige i Henhold til Lovens § 2 optagne Bestemmelser medfører. For Thorshavns Vedkommende udarbejder Byraadet Udkast til en Vedtægt og indsender det gennem Amtet til Justitsministeriet. For Færøerne udenfor Thorshavn udarbejder Lagtinget Udkast til en Fællesvedtægt og indsender det til Justitsministeriet. I Vedtegterne maa kun optages Bestemmelser, der er tiltraadt henholdsvis af Thorshavn Byraad og af Lagtinget. Forsaavidt et Forstanderskab ønsker indført særlige Regler eller Undtagelser fra Fællesvedtegten for hele Kommunen eller enkelte Bygder, kan Justitsministeriet tillade dette, efter at Sagen har været forelagt Lagtinget til Erklæring.

Forinden Vedtegterne eller Tilleg træder i Kraft, skal det vedtagne paa hensigtsmæssig Maade bringes til almindelig Kundskab og trykkes. Udgifterne herved afholdes for Thorshavns Vedkommende af denne Kommune og iøvrigt af Amtsreparationsfonden.»

§ 2.

Lov af 13. April 1894 § 5, 1. Stk., 2det Punktum og § 13, sidste Stk. ophæves.

Bemærkninger til
Lovforslaget.

Ifølge § 1 i Lov Nr. 55 af 13. April 1894 indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne kan der udfærdiges Politivedtægter for Byen Thorshavn og for Bygderne paa Landet. Udkast til Vedtegten udarbejdes ifølge Lovens § 3 af vedkommende kommunale Styrelse og indsendes, for saa vidt angaar Byen Thorshavn, til Amtmanden, men i andre Tilfælde til Lagtinget. Derefter indstiller henholdsvis Amtmanden eller Lagtinget med de Bemærkninger, hvortil der maatte findes Anledning, Sagen til Justitsministeriet, af hvilket Vedtegten udfærdiges.

I den i 1930 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting enstemmigt vedtaget en Indstilling til Regeringen om, at der søges gennemført en Ændring i forment Lovs § 3, gaende ud paa, at der tilvejebringes Hjemmel for Udfærdigelse af en almindelig, for samtlige færøske Kommuner udenfor Thorshavn gældende Politivedtægt. Udkast til denne Vedtægt udarbejdes af Lagtinget og indsendes til Justitsministeriet.

I Forbindelse hermed har Lagtinget indstillet, at Bestemmelserne i Lovens § 5, 1. Stk., 2. Punktum, og § 13, sidste Stk. vedrørende Forseelser begaaede af Born mellem 10 og 15 Aar søges ophævede, idet ifølge § 15 i midlertidig Lov om nogle Ændringer i Straffeloven af 1. April 1911 Lovovertrædelser begaaede af Born, der endnu ikke har fyldt 14 Aar, ikke straffes.

Lagtingets Indstilling anbefales af Amtmanden over Færøerne samt Politimesteren og Dommeren paa Færøerne.

Nærværende Lovforslag er, bortset fra enkelte formelle Ændringer, udarbejdet i Overensstemmelse med Lagtingets Indstilling. Det tilføjes dog, at det yderligere af Lagtinget er indstillet, at Størsteløbet for Bøder efter Lovens § 5, 1. Stk., 1. Punktum, forhøjes fra 100 Kr. til 1000 Kr. Dette Forslag er ikke medtaget, da de i Lovgivningen foreskrevne Størsteløb for Bøder i alle Tilfælde, hvor — som for de heromhandlede Politiforseelser Vedkommende — Lovovertrædelsens Paakendelse ved Dom ikke er udelukket, bortfalder, naar borgerlig Straffelov af 15. April 1930 træder i Kraft, jfr. § 6, 1. Stk. i Lov om Ikrafttræden af Borgerlig Straffelov m. m. af 15. April 1930, og det vil være uheldigt ved en Lov, der er senere end Straffeloven, paany at fastsætte et Bødemaksimum.

„Royndin“.

Vágs-trolarin farin
undir hamarin.

Táid Vábingar aftur finga sær trolara, aftaná at teir høvdu skilt seg av við trolarin »Danebrog», vóru mong fegin í Vágs bygd. Og Føroyingar vóru eisini fegnir um, at okkara fiskiflota varð »suppleraður» við einum trolara. Trolarin fekk navnið »Royndin», nevndir eftir tiltikna farið Nólsoyar Pálls.

Tað kendist í Vágs bygd, tað kendist á arbeiðs- og handilslivnum í bygdini, at har var komin ein trolari, sum við gyltari veidu um vetur og vár, sokklaðin legði at bryggjuni. Hann fór mangan stóran og góðan fongin heim til landa, bæði úr Íslandi og úr Grønlandi. Og táid virkisplássini á heimstaðnum vóru ovbyrjað við arbeiði, ella marknaðarlíkindini lóttust væl, sigldi hann við farni sínum til fremmand lond og avreiddi veiðuna har.

Um ein vil geva gætur og kannað um, hvønn ávirkan tað hevði á bygdina sum heild, at »Royndin» var komin, so vil ein skjótt ásaðnað, at ein nýggj fram- og uppgongutið byrjaði við honum. Og henda framgongdin merktist um alla bygdina, ikki bert hjá teimum, sum beinleiðis avvaraðu, men líka av kantórkrökkunum og til brik fiski- og arbeiðsmannsins. Tað er sjálvandi, at so var, tí tað nógva heimaarbeiði, id nú nordist og blómaði í bygdini, var ársakað av »Royndini».

Táid »Royndin» stundum helt hvíld, av ymiskum atvoldum, og lá tjórað við bryggjuna, kendist tógn á mongum Vábingum. Tað var eins og stoðgaði alt livandi starv um slik mundir.

I teim seinastu tíðunum hava ofta spurst tíðindi um, at tað stóð so illa til hjá lutafelaginum, id »Royndina» átti, bæði vegna ymisk óhopp, umframt hitt stóra óhappið, at fiskaprisurin fell næstan niður í einki, so vandi var fyri hond, at teir noyddist at lata trolarin fara teim av hondum og lata Vágs bygd missa aðalstuðul vinnulivsins.

Og nú var endi í hendi.

Seinasta tirsdag komu sakforarar fyri bæði creditor og debitor saman á dómarakantórinum í Havn, og her var hildin aksjón — yvir »Royndina». Hon fór undir hamarin fyri 68000 kr. Staturin átti boðið.

Síðani er »Royndin» uppافتurseld, og hon fór til Onglands fyri 100.000 kr.

So mistu, Føroyingar eisini henda, sín seinasta, einasta trolara.

»Royndin», sum óll hava verið so takksom fyri, »Royndin», sum Føroyingar høvdu sett so stóran vónir til, er ikki longur føroysk ogn.

Mangir Føroyingar eru harmir um lagnuna, »Royndin» fekk, og tað kann væl skiljast, táid ein minnst til, táid »Royndin» »við gyltari veidu um vetur og vár, sokklaðin legði at stoðni».

Arbeidsmaður.

Fra Rigsdagen.

Folketingets Formand H. P. Hansens
Ordførtale.

(Fra vor Korrespondent).

København, 4.—12.—30.

Folketingets Formand, H. P. Hansen, var Socialdemokratiets Ordfører angaaende Lovforslaget om social Forsorg. Vor Partifælle holdt en interessant Tale, hvori han drog Linjerne op for den samlede Socialreform, omtalte dens mange Fordele og hævdede, at vi her i Landet havde baade Raad og Evne til at gennemføre Socialreformen, det kom bare an paa Viljen. Det var H. P. Hansens Haab, at Rigsdagen maatte anerkende dette Synspunkt og gennemføre Socialreformen snarest muligt.

H. P. Hansens udmærkede
Ordførtale.

H. P. Hansen (S.):

Med Forelæggelsen af de foreliggende Forslag har Regeringen indfriet sit Løfte om at genopbygge og udbygge den sociale Lovgivning. Oppositionen har jo siden Valget i 1929 ønsket at fremsætte den Paastand, at Regeringen har svigtet sine Løfter til Vælgerne. Men det er jo helt ved Siden af. Da Forslagene blev fremsat skrev Oppositionsbladene, at Forslagene kun var en Forenkling af Sociallovgivningen, og en saadan Forenkling vilde ikke give Befolkningen mere end den havde i Forvejen. Men heroverfor maa jeg gentage, at Forslagene er mere end en Forenkling. De byder baade Genopbygning og Udbygning.

En Tak til Socialministeren.

De, der sætter sig ind i Forslagene, vil forstaa dette og takke Regeringen for Fremsættelsen. En særlig Tak fortjener Socialminister Steincke, der her har udført et Kæmpearbejde. Forslagene er udarbejdet efter Hr. Steinckes humane Syn, og de er besjælet af Ønsket om at yde Ret og Retfærdighed. Jeg skal ikke redogøre for de ca. 550 Paragrafer i de foreliggende Love, men indskrænke mig til især at omtale Loven om social Forsorg, idet andre Repræsentanter for mit Parti vil redogøre for Indholdet af de andre Lovforslag.